

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

на

Министерството на икономиката за програмни антикризисни мерки и мерки за развитие на икономиката изпълнявани до края на годината

- (Публични инвестиции под формата на заеми и грантове финансиране в размер над 1.8 млрд. лв.
- Насърчаване на преки частни инвестиции в размер на над 1,5 млрд. лв.)

I. Общи мерки

1. Изпълнение на Националното тристранно споразумение. (Тристранното споразумение с работодатели и синдикати ще да бъде основополагащ програмен документ от страна на Министерство на икономиката)

- 1.1. Разработване и прилагане на мерки за насърчаване на инвестициите в по-слабо развитите и изоставачи региони. Министерството на икономиката съвместно с работодателските организации ще разработи допълнителни мерки за насърчаване на инвестициите.
- 1.2. Предприемане на мерки, насочени към подкрепа и облекчаване на дейността на малките и средни предприятия в съответствие с европейския принцип „Мисли първо за малките“ и „Акта за малкия бизнес“. Министерството на икономиката съвместно с работодателските организации ще разработи и организациите на стартъпите, ще разработи проект на Концепция за реализиране на мерки, насочени към подкрепа и облекчаване дейността на малките и средните предприятия.
- 1.3. Продължаване усилията за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност и за разширяване приложното поле на мълчаливото съгласие.
- 1.4. Продължаване реализацията на мерките за облекчаване на процедурите за свързаност на предприятията към мрежови структури (ВиК, ел.енергия, газ и др.).
- 1.5. Обединяване усилията на държавата и социалните партньори за прилагане на общи съгласувани политики и мерки за борба със сивата икономика и недеклаирания труд, корупцията, монополизацията и картелизацията.
- 1.6. Продължаване хода на реализацията на мярката, насочена към намаляване броя на административните структури и продължаване на административната реформа.

2. С цел подобряване на контрола по прозрачното разходване на публични средства и избягване и предотвратяване на евентуални корупционни практики, злоупотреби и нерегламентирани отношения са разработени конкретни мерки, разписани в Приложение 1.

3. Създаване на допълнителни възможности за подкрепа на инвеститори, изпълняващи значими за икономиката проекти, сертифицирани по реда на Закона за насърчаване на инвестициите, включително и с регионални възможности (ЗНИ).

Мярката предвижда изменение и допълнение на Правилника за прилагане на закона за насърчаване на инвестициите и включване на нова финансова мярка за подкрепа на проекти в преработващата промишленост под формата на безвъзмездна финансова помощ.

Очаква се мярката да подкрепи решенията на компаниите за нови инвестиции в период на криза и създаването на нова дългосрочна заетост в предприятията, както и увеличаване на икономическата активност на регионално ниво. **Мярката дава възможност за кеш грантове до 37,5 млн. евро, в зависимост от размера на инвестицията и региона и при спазване на правилата за държавни помощи на ЕС. Мярката ще се прилага само за стратегически инвеститори – Приоритетни инвеститори по ЗНИ.**

4. Инициране на промени в Закона за насърчаване на инвестициите с цел създаване на условия за привличане на стратегически инвеститори при спазване на Европейската карта за държавните помощи.

Мярката предвижда законоустановен режим за предоставяне на помощи на стратегически инвеститори след решение на МС. Чрез нея ще се постигне както маркетингов ефект (за инвеститори от ранга на Фолксваген), а ще бъде облекчена и нормативната рамка.

II. Конкретни мерки за публични инвестиции в икономиката в размер на над 1,8 млрд. лв.

1. Инвестиции на публични средства в икономиката под формата на грантове и пряко финансиране

№	Мярка	Усвоен ресурс, млн. лв.	Оставащ за усвояване ресурс, млн. лв.	Срок за изпълнение	Коментар
1	<p>Осигуряване на допълнителни средства за прилагане на финансови насърчителни мерки по ЗНИ в бюджета на МИ. За целите на изпълнението на мярката са необходими допълнителни 9,5 млн. лв. по бюджета на МИ. Ефектът ще бъде публична инвестиция в размер на 18,5 млн. лв. до края на годината, с която ще бъдат финансирани: изграждане на публична инфраструктура, на обучение и разходи за осигуровки за новоназначени служители, което има значим антикризисен ефект. С тези допълнителни средства ще могат да бъдат подпомогнати 56 предприятия, изпълняващи инвестиционни проекти на обща стойност 727 млн. лв. с 8 380 нови работни места. Мярката има важен антикризисен ефект по отношение на подпомагането на инвеститорите за запазването и създаването на нови работни места.</p>	-	18,5	декември 2020 г.	Единодушна подкрепа
2	<p>Предвидените 200 млн. лв. за ББР от ОПИК за банкови гаранции се пренасочват за реализиране на нови процедури за предоставяне на безвъзмездни средства за осигуряване на инвестиционна подкрепа за българския бизнес, за справяне с последиците от COVID-19, съгласувано с работодатели и синдикати.</p>	-	200	- Обявяване септември и 2020 г.	Мярката ще е подобна на тази за микро- и малките предприятия (3-10 хил. лв.) и ще предоставя ликвидна подкрепа. Възможно е в рамките на този бюджет да се

					<p>разработи и процедура за инвестиционни разходи (в т.ч. и за дигитализация)</p> <p>Министър Борисов изрази съгласие по предложението на БСК ще се създаде работна група за разписване на критерии.</p>
--	--	--	--	--	---

3	<p>Насочване на наличен ресурс по съществуващи процедури по ОПИК за наддоговаряне на проектни предложения, отговарящи на изискванията с оглед преодоляване на затрудненията, породени от пандемията COVID-19</p>	-	77	септември-октомври 2020г	<p>Средствата (68 млн. лв.) са за наддоговаряне на действащата процедура за производствен капацитет на МСП. От прогнозният бюджет са обещани 9 млн. лева на Министерство на туризма за разработване на схема за ваучери в туризма, насочени към туроператорите. Всички участници в срещата се отнесоха скептично и подчертаха, че няма яснота за практическата реализация на тази идея. В. Симеонов изрази становище, че ваучерите трябва да бъдат предоставени на служителите в предприятията, а не на туроператорите. БСК направи предложение със сумата от 9 млн. лева да бъде увеличен разполагаемият ресурс за финансиране на мярка № 4.</p>
4	<p>Предоставяне на финансиране на МСП чрез ваучерната схема за улесняване достъпа на МСП до цифрово ноу-хау и технологии и свързване с доставчиците на услуги в областта на ИКТ.</p>	-	9	- Обявяване 17 август 2020 г.;	<p>Единодушна подкрепа за мярката. Увеличението на бюджета ще се направи след разговори с Министерство на туризма. БСК изрази становище, че</p>

				<p>Оценява не 18 септември и 2020 г.;</p> <p>- Предоставени средства 19 октомври и 2020 г.</p>	<p>мярката е недофинансирана. Вж. коментар по мярка № 3.</p>
5	<p>Обявяване на 11-та Конкурсна сесия на Националния иновационен фонд по схемата „Подпомагане на научноизследователската и развойна дейност на предприятията и организациите за научни изследвания и разпространение на знания“.</p>	-	5.5	<p>- Обявяване 10 август 2020 г.;</p> <p>- Предоставени средства декември 2020 г.</p>	Единодушна подкрепа.
6	<p>Ускоряване на процедура „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“.</p>	30	143 (180 – при увеличен бюджет до 210)	<p>- Предоставени средства август-септември и 2020 г.</p>	<p>Предложението на министъра е да се изплатят парите на всички кандидати (в т.ч.: на кандидатите, които първоначално са отхвърлени, като такива в затруднено положение), а ако в последствие се</p>

					<p>установят нередности – същите да бъдат възстановени, като изрази готовност това да се случи в рамките на няколко дни. Валери Симеонов беше категорично против, заради риска тези суми да не могат да бъдат събрани на практика. От страна на работодателските организации също бяха изразени опасения, че се нарушават обявените критерии на процедурата.</p> <p>МИ е осигурило и допълнителен човешки ресурс, с оглед ускоряване на процеса по оценка.</p>
	Ускоряване на процедура „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19"	-	200	<p>Краен срок за кандидатстване- 24 август 2020 г.;</p> <p>- Оценява не до 30 ноември 2020 г.;</p> <p>- Предоста</p>	<p>Предвид много по-малкият брой потенциални кандидати, няма риск от подобно забавяне, както при процедурата за микро- и малки предприятия.</p> <p>БСК предложи да се предвиди възможност за авансови плащания и по тези проекти. От МИ се ангажираха да проверят какви са правните възможности в тази посока.</p>

				вени средства декември 2020	
--	--	--	--	------------------------------------	--

2. Инвестиции на публични средства в икономиката под формата на финансиране

№	Мярка	Усвоен ресурс, млн. лв.	Оставащ за усвояване ресурс, млн.лв	Срок за изпълнение	
8	<p>Програма за портфейлни гаранции от ББР АД в подкрепа на МСП от всички сектори.</p> <p>Общият брой на търговските банки по програмата досега е пет - Банка ДСК, Пощенска банка и Първа инвестиционна банка, БАКБ и Инвестбанк. Кредитите са до 300 хил. лева с гратисен период до 3 години, при обезпечение не повече от 20% от финансирането.</p>	9	491	23 декември 2020 г. - за усвояване	
9	<p>Програма на ББР за безлихвено кредитиране на служителите в неплатен отпуск и самоосигуряващите се лица, които временно не могат да полагат труд поради COVID-19.</p>	54	146	август-октомври 2020г. - за усвояване	

10	<p>Осигуряване на оборотни и инвестиционни средства за МСП чрез финансови от „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД (ФМФИБ).</p> <p>Гаранционен финансов инструмент с таван на загубите, с възможност за комбиниране с лихвени субсидии. Максимално гарантираната сума на кредита е 2,9 млн. лв. за срок до 5 години и 1,5 млн. лв. за срок до 10 години.</p>	-	160	До края на август-сключване на споразумение с търговските банки-средата на септември стартиране на процеса за предоставяне на кредитите до крайните получатели	
11	<p>Дялово финансиране чрез вече съществуващи инструменти за инвестиции и ликвидна подкрепа на МСП пострадали от пандемията.</p>		56,3	Сключени споразумения с финансови посредници – средата на септември	
12	<p>Промяна на инструмент за портфейлни гаранции JER-009/9 “Инструмент за търговско финансиране“</p> <p>Максималният размер на кредита е 5,8 млн. лв. със срок до 5 години.</p>		156,5	В периода между 3 - 8 август-сключване на споразумение с три търговски банки. До края на септември	

				<p>склучване на споразумения с нови до 3 търговски банки.</p> <p>Стартиране на процеса за предоставяне на кредитите до крайните получатели непосредствено след сключването на споразуменията.</p>	
--	--	--	--	---	--

3 Нови мерки по ОПИК

3.1 Предоставяне на подкрепа за МСП по линия на ОПИК 2014-2020 в рамките на Инициативата на ЕК - REACT-EU

Планирано е да се осигури финансова помощ на МСП за реализиране на инвестиции, пряко насочени към преодоляване на последствията от COVID-19 и инвестиционна подкрепа за подготовка на прехода към цифрова и зелена икономика. За облекчаване на административната тежест е предвидено да се прилагат опростени форми на финансиране под формата на опростени разходи:

- **еднократни суми** – за разходите за закупуване на софтуер за мерките в областта на дигитализацията, както и за разходите за закупуване на комплекти защитни облекла и защитни средства и **финансиране, което не е свързано с разходите**, а се основава на изпълнението на условия („финансиране на условия“) – за мерките в областта на енергийната ефективност.

3.2 Конкретните мерки за изпълнение в рамките на времевия хоризонт 2020 – 2024 включват:

Мерки, пряко насочени към преодоляване на последствията от COVID-19 (общ индикативен бюджет в размер на 150 млн. евро):

- подкрепа за оборотен капитал, вкл. оперативни разходи и разходи за персонал;
- инвестиционна подкрепа за МСП: подкрепа за реорганизация и адаптиране на работните места и/или промени в бизнес модела/бизнес процесите в контекста на COVID-19; подкрепа за техническо обезпечаване на дистанционна работа с необходимото ново/допълнително оборудване, и др.; закупуване на комплекти защитни средства и защитни облекла; придобиване и инсталиране на устройства за контрол и физическо разстояние.

Мерки за подготовка на прехода към цифрова и зелена икономика (общ индикативен бюджет в размер на 100 млн. евро):

- инвестиционна подкрепа за разработване и внедряване на цифрови иновации в предприятията;
- инвестиционна и консултантска подкрепа за мерки в областта на дигитализацията на предприятията - въвеждане на цифрови решения и програми, както и системи за управление на ресурсите в предприятията, вкл. електронна търговия, електронно заплащане и др.;
- инвестиционна и консултантска подкрепа за мерки в областта на енергийната ефективност и кръговата икономика.

III. Конкретни мерки за частни инвестиции в икономиката в размер на над 1,5 млрд. лв.

1. Насърчаване на съществуващи инвестиционни проекти

До края на настоящата година предстои реализирането на подкрепата по ЗНИ на съществуващи инвестиционни проекти в размер на **727 млн. лв.**, като се предвижда

разплащане от 18,5 млн. лв., с което ще бъдат финансирани: изграждане на публична инфраструктура, на обучение и разходи за осигуровки за новоназначени служители, което има значим антикризисен ефект. С тези допълнителни средства ще могат да бъдат подпомогнати **56 предприятия** и разкрити близо **8 380 нови работни места**.

2. Насърчаване на нови частни инвестиционни проекти

От началото на 2020 г. до момента по Закона за насърчаване на инвестициите са сертифицирани **14 проекта** на обща стойност **305.2 млн. лв.**, като те имат потенциал да разкрият **2462 нови работни места**.

През настоящата седмица предстои сертифицирането на **нови 4 проекта** в производството във Варна, Кърджали, Шумен и София на стойност над **110 млн. лв.**, **предвиждащи създаването на 140 нови работни места**. Към настоящия момент се разглеждат общо **68 проекта в процес на сертифициране** на обща стойност, които биха евентуално гарантирали около 1,5 млрд. лв., инвестиции и създаването на над 3 000 хиляди работни места.

Запитванията, по които се работи е от 21 чуждестранни инвеститора.

С новите мерки България ще подобри конкурентните си позиции пред останалите страни в региона, с които си съперничи в **привличането на инвестиции – Румъния, Сърбия, Македония, както и Полша и Унгария**.

Инвестираните бюджетни средства за подкрепа на новите инвестиционни проекти в страната ще съдействат за подобряване на структурата на икономиката, повишаване на нейната конкурентоспособност, създаване на дългосрочна заетост и повишаване на регионалната икономическа активност за намаляване на дисбалансите в икономическото развитие.

Приложение 1

Предложения за въвеждане на антикорупционни мерки и предотвратяване на неправомерно усвояване на средства от ЕСИФ

Във връзка с въвеждане на антикорупционни мерки и предотвратяване на неправомерно усвояване на средства от ЕСИФ считаме, че мерките следва да обхващат изискванията към бенефициерите, изменение в относимата нормативна уредба,

изисквания към служителите и процедурите на Управляващия орган на ОПИК. Предвид това предложените мерки могат да бъдат разграничени като следва:

Вътрешни за УО мерки спрямо процедурите, контрола и служителите:

1. Въвеждане на процедура за извършване на внезапни мониторингови проверки на място, като на случаен извадков принцип на месечна база УО на ОПИК да извършва регулярно внезапни проверки на място на бенефициенти по ОПИК или да се предвиди цялостна отмяна на предизвестяването на бенефициентите при извършването на проверки на място;
2. Въвеждане на механизъм за регулярно извършване на проверки на изпълнението на проектите на ротационен принцип от експерти на които не е възложено наблюдението на проекта;
3. Изготвяне на анализ на сигналите за нередност с цел установяване на пропуски и слаби места в процедурите на УО, респ. отговорни длъжностни лица;
4. Кадрово обезпечаване на УО със служители с нужната квалификация и опит, /подкрепено със съответното финансово обезпечение, отговарящо и съразмерно с осъществяваната от тях дейност/.

Изисквания към бенефициентите и нормативната уредба:

1. Въвеждане на изискване за липса на свързаност по смисъла ЗМСП между два или повече кандидата по една и съща процедура за период от 1 година преди датата на обявяване на процедурата по която кандидатстват.
2. Въвеждане на изискване за вписване на консултантската организация изготвила проекта на кандидата;
3. При извършване на регионална приоритизация на проектите по ОПИК, да бъде въведено изискване кандидатите да са извършвали стопанска дейност в региона на приоритизация за период от поне една година назад;
4. Извършване на проверка на мястото на изпълнението на проекта, преди сключване на договора за безвъзмездна финансова помощ;
5. Въвеждане на изискване за своевременно отчитане на разходи извършени по проектите за дълготрайни материални и нематериални активи в рамките на едномесечен срок от датата на доставката им, с цел избягване на фиктивно удължаване на срока на изпълнение на проектите и отчитане на допълнителни фиктивни разходи.
6. Въвеждане на изискване максималният размер за възнаграждения по трудови договори изплащани от ОПИК да бъде обвързан като процент от разходите по конкретния проект. Мястото на изпълнение на трудовия договор да съвпада с населеното място предвидено за място на изпълнение на проекта, като се допускат само възнаграждения за договори на пълен 8 часов работен ден.
7. Изменение на ЗУСЕСИФ с цел да се уреди възможност вещи лица да бъдат назначавани по реда на наредба и съответна тарифа за възнагражденията им

при възникнала необходимост при верификацията на проекти и разглеждането на сигнали за нередност по аналог на възможността за ползване на външни оценители при оценката на проектни предложения регламентирана в чл. 13, ал.1, т. 2 и чл. 14 на ПМС № 162 от 2016 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020г.